

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO LAZDIJŲ R. ŠVENTEŽERIO MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Lazdijų r. Šventežerio mokykloje tvarkos aprašo (toliau – Mokyklos tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklai užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.
2. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Lazdijų r. Šventežerio mokykloje.
3. Remiantis tvarkos aprašu, mokykla parengia ir patvirtina savo patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką (toliau – tvarkos aprašas), papildo mokyklos vidaus veiklos ir kitus dokumentus, padedančius užtikrinti tinkamą patyčių prevencijos ir intervencijos įgyvendinimą mokykloje.
4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:
 - 4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;
 - 4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;
 - 4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.
5. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, administracijos atstovai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu. Tėvai (globėjai, rūpintojai) supažindinami Tamo dienyne.
6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:
 - 6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):
 - 6.1.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujamimas, užgauliojimas, užkabinejimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
 - 6.1.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinejimas, turtinė žala ir kt.;
 - 6.1.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
 - 6.1.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.
 - 6.2. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;
 - 6.3. besityčiojantysis – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;
 - 6.4. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai);
 - 6.5. patyčių stebėtojas – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;
 - 6.6. patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;
 - 6.7. patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LAZDIJŲ R. ŠVENTEŽERIO MOKYKLOJE

8. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

9. Mokyklos direktorius yra atsakingas už Mokyklos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja mokyklos VGK pirmininkas, psichologas ir socialinis pedagogas, kurie kasmet:

10.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

10.2. atlieka mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

10.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį VGK posėdyje;

10.5. teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

11. Klasių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

12. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas (priedas nr. 1):

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

12.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.

13. Mokyklos administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus patyčias (tame tarpe ir elektronines) ar gavus apie jas pranešimą:

13.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

13.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.4. informuoja klasės vadovą apie patyčias ar elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą ar surinktą informaciją);

- 13.5. atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
14. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:
- 14.1. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas nr. 2);
- 14.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;
- 14.3. atlieka kitus Mokyklos tvarkos aprašo priede numatytus veiksmus.
15. Klasės vadovas nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į mokyklos socialinę pedagogę kuri inicijuoja situacijos aptarimą su mokiniu, jo tėvais ir administracijos atstovais. Jeigu vėl patyčios nesiliauja socialinė pedagogė perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį VGK ir mokinys kartu su tėvais kviečiamas į vaiko gerovės komisijos posėdį.
16. Mokyklos VGK įvertinusi turimą informaciją:
- 16.1 numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;
- 16.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;
- 16.3 atlieka kitus Mokyklos tvarkos apraše numatytus veiksmus.
17. Mokiniai pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.
19. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos tvarkos apraše.
20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.
21. Tais atvejais, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti Mokykloje, administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.
22. Patyčių intervencija vykdoma pagal mokykloje sudarytas „nuobaudų kopėčias“ (priedas Nr.3)

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.
-

**LAZDIJŲ R. ŠVENTEŽERIO MOKYKLOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

PASTEBĖJUS AR ĮTARUS PATYČIAS

Bet kuris mokyklos darbuotojas
nedelsiant reaguoja ir stabdo patyčias

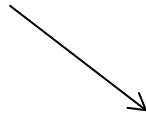
Apie įvykį praneša klasės vadovui

Klasės vadovas skubiai aiškinasi
situaciją, kalbasi su mokiniais, jų tėvais,
stebi situaciją

Pastebėjus, kad patyčios kartojasi, užpildo pranešimo
apie patyčias formą (Priedas Nr.2) ir perduoda
VGK pirmininkui ar
socialiniam pedagogui

Užpildytą formą priėmęs asmuo, ją
registruoja Patyčių registracijos
žurnale ir
imasi spręsti patyčių
situaciją, bendrauja su
patyčių dalyviais, jų tėvais

Esant sudėtingesnei
situacijai, inicijuoja
VGK
posėdį, kuri
informuoja mokyklos
direktorių, numato
veiksmų planą ir imasi
spręsti patyčių situaciją

Priedas nr. 2

Įtariant patyčias, vienas svarbiausių elementų yra tokio elgesio pasikartojamumas. Žymėti pastebėtus faktus, kitų perduotą informaciją apie patyčias svarbu dėl šio reiškinio atskleidimo kitiems asmenims- vaikų tėvams, pedagogams ar esant poreikiui kitiems specialistams. Taip pat dėl patyčių masto mažėjimo įvertinimo.

PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Data

Ugdymo įstaigos pavadinimas **Lazdijų r. Šventėžerio mokykla**

Bendrieji duomenys:

Kam pranešė apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota :	
☐ Fizinės :vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės : įvairūs gąsdinantys , bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti , kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės : patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose , kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai: (įrašyti).....	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, patyrusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/ų, kuris tyčiojosi , vardas , pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/ų , stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius, klasė	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijose:

--

Veiksmų po įvykiu planas su įvykio dalyviais: (pildo mokytojai arba pagalbos specialistas)

Vaiku, patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	

Kita (įrašyti):	
-----------------	--

Nuobaudų kopėčios

1. Intervencija į situaciją ir korekcinis pokalbis, kurį vykdo darbuotojas, kuris pastebėjo netinkamą elgesį- iškart po įvykio.
2. Trumpas korekcinis pokalbis su dviem suaugusiais (vienas iš jų –klasės vadovas, kitas –matęs patyčių situaciją mokytojas, administracijos atstovas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas). Reikalaujama liautis netinkamai elgtis bei informuojama apie tolimesnes pasekmes nesiliovus.
3. Susitikimas su parsižengusio mokinio tėvais ar globėjais, klasės vadovu ir administracijos atstovu. Mokykla reikalauja liautis netinkamai elgtis, sudaromas konkrečių veiksmų planas bei tolimesnio poveikio priemonės.
4. Netinkamo elgesio svarstymas mokyklos Vaiko gerovės komisijoje, dalyvaujant vienam iš mokinio tėvų ar globėjų, bei (esant reikalui) taikomų poveikio priemonių koregavimas. Vaiko gerovės komisijos siūlymas skirti nuobaudą raštu: pastabą, įspėjimą ar papeikimą (priklausomai nuo netinkamo elgesio pobūdžio).
5. VGK siūlymas tėvams perkelti mokinius į kitą mokymosi įstaigą.
6. Prašymas Lazdijų rajono savivaldybės Vaiko gerovės komisijai vaikui iki 16 metų skirti minimalią ar vidutinę priežiūrą.